

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie**

Szczecin, dnia września 2010 r.

**Pan
Ryszard Chmurowicz
Dyrektor
Samodzielnego Publicznego Szpitala
Klinicznego Nr 2
Pomorskiej Akademii Medycznej
w Szczecinie**

P/10/095
LSZ-4101-14-01/2010

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*¹ (dalej *ustawa o NIK*), Najwyższa Izba Kontroli² przeprowadziła w Samodzielnym Publicznym Szpitalu Klinicznym Nr 2 Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie³ kontrolę w zakresie organizacji i finansowania systemu przeszczepiania narządów w latach 2007-2010 (do 30.06).

W związku z ustaleniami przedstawionymi w protokole kontroli, podpisanym w dniu 20 sierpnia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ust. 1 *ustawy o NIK*, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Szpitala w kontrolowanym zakresie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości.

W okresie 1.01 - 26.12.2007 r. Szpital dokonywał przeszczepów nerek i rogówek (na podstawie umów zawartych z Ministrem Zdrowia na realizację ww. świadczeń zdrowotnych) mimo, że nie posiadał pozwolenia Ministra Zdrowia na ich wykonywanie. Postępowanie takie było to niezgodne z postanowieniami art. 59 *ustawy z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów*⁴, który zobowiązywał zakłady opieki zdrowotnej do posiadania wymienionych pozwoleń od 31.12.2006 r. Pozwolenia Szpital uzyskał w dniu 27.12.2007 r. na okres 5 lat.

¹ Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701.

² Delegatura w Szczecinie.

³ Dalej Szpital.

⁴ Dz.U. Nr 169, poz. 1411 ze zm., zwanej dalej *ustawą*.

W badanym okresie w Szpitalu zatrudniony był koordynator ds. transplantacyjnych, działał ośrodek kwalifikujący pacjentów do przeszczepu oraz powołano komisję ds. orzekania o trwałym nieodwracalnym ustaniu czynności mózgu⁵. Szpital posiadał pisemne procedury przeszczepu rogówki i schemat postępowania w przypadku stwierdzenia śmierci mózgowej.

Spośród 1.294 osób, które zmarły w Szpitalu w badanym okresie, jako dawców narządów zgłoszono do Poltransplantu 12 osób (0,92%) oraz wykonano 4 rodzinne przeszczepy - na 201 przeszczepów nerek wykonanych w tym okresie (1,99%).

Koszty związane z pobraniem, przechowywaniem i przeszczepem nerek (za wykonanie 201 z 213 procedur zakontraktowanych do końca 2010 r.) wynosiły łącznie 6.486,3 tys. zł (z tego: koszty wytworzenia procedur - 6.049,0 tys. zł, koszty Zarządu - 437,3 tys. zł). Przychody z tytułu umów o wykonanie przeszczepów (8.542 tys. zł) pokryły poniesione koszty.

Szpital realizował umowy o udzielanie świadczeń zdrowotnych w zakresie przeszczepu nerek zgodnie z przepisami *ustawy*. W jednym z 12 badanych przypadków przeszczepu narządów od zmarłych, lekarz orzekający o trwałym nieodwracalnym ustaniu czynności mózgu brał udział w przeszczepianiu narządu pobranego od tego pacjenta - co było niezgodne z art. 9 ust. 6 *ustawy*. W 2 na 12 ww. przypadków, do składu komisji orzekającej o trwałym nieodwracalnym ustaniu czynności mózgu powołano 3 lekarzy spoza listy członków określonej w § 1 *zarządzenia Dyrektora z 26.12.2006 r.* We wszystkich 12 przypadkach, skład komisji odpowiadał wymogom *zarządzenia Dyrektora z 26.12.2006 r.* i art. 9 ust. 4 *ustawy*. We wszystkich badanych przypadkach, przed pobraniem narządów od pacjentów, Szpital - zgodnie z art. 5 i art. 7 ust. 6 *ustawy* - sprawdził w Centralnym Rejestrze Sprzeciwów, czy pacjent nie zgłosił sprzeciwu.

W 2 na 4 przypadki dokonanych przeszczepów rodzinnych, Szpital przekazał dane o żywych dawcach do rejestru dawców w terminie określonym w art. 15 ust. 3 *ustawy*. W 2 przypadkach (w 2007 r. i 2008 r.) dane te przesłano do Poltransplantu za pośrednictwem poczty elektronicznej, a bezpośrednio do rejestru żywych dawców zgłoszono dopiero w trakcie kontroli NIK (9.07.2010 r.).

W badanym okresie Szpital dokonywał przeszczepów rogówek z tkanek pozyskanych z Banku Tkanek Oka w SPSK Nr 1 w Lublinie i FRK Homograft Sp. z o.o. z Zabrze. Koszty związane z pozyskaniem i przeszczepem rogówki (za wykonanie 70 z 82 procedur przeszczepów zakontraktowanych do końca 2010 r.) wynosiły łącznie 509,6 tys. zł (z tego: koszty wytworzenia procedur - 485,5 tys. zł, koszty Zarządu - 24,1 tys. zł). Przychody z tytułu zawartych umów na wykonanie przeszczepów rogówek (517,8 tys. zł) nie pokrywały kosztów Szpitala, w tym kosz-

⁵ Zarządzenie Dyrektora Szpitala Nr 166/2006 z dnia 26.12.2006 r. w sprawie powołania „Komisji ds. orzekania o trwałym nieodwracalnym ustaniu czynności mózgu”, dalej *zarządzenie Dyrektora z 26.12.2006 r.*

tów wytworzenia procedur. Koszty te były wyższe od uzyskanego przychodu: w 2007 r. o 815 zł, w 2008 r. o 17.992 zł (18,17%), a w II półroczu 2009 r. o 30.418 zł (21,92%). Dane o kosztach (w formie kalkulacji) były przedkładane Ministrowi Zdrowia w ofertach rzeczowo-finansowych składanych przez Szpital. Skalkulowany przez Szpital jednostkowy koszt wytworzenia procedury przeszczepu rogówki był wyższy od jej wartości określonej w umowach: w 2007 r. - o 802 zł (o 14,58%), w 2008 r. o 1.300 zł (23,64%) i w 2009 r. o 993 zł (14,19%).

W związku z wykonywaniem przeszczepów nerek, Szpital przeprowadzał specjalistyczne badania oznaczania antygenów HLA i PRA u potencjalnych dawców i biorców nerek. Koszty wykonania 237 z 837 badań (zakończonych do końca 2010 r.), wg stanu na 30.06.2010 r. wynosiły 187,6 tys. zł (z tego: koszty wytworzenia badań - 176,3 tys. zł, koszty Zarządu - 11,3 tys. zł). Przychody z tytułu umów zawartych z Poltransplantem na realizację badań w I półroczu 2010 r. (176,3 tys. zł) pokrywały tylko koszty ich wytworzenia (bez kosztów Zarządu). Szpital realizował umowy na wykonanie ww. badań (nr nr: 7/2007 z 27.02.2007 r., 6/2008 z 29.01.2008 r., 6/II/2009 z 16.02.2009 r. i 2/II/2010 z 19.02.2010 r.) niezgodnie z ich zapisem w § 2 pkt 6 który stanowił, że zleceniobiorca nie mógł zlecać realizacji przedmiotu umowy osobom trzecim. W kontrolowanym okresie badania te dla Szpitala wykonywał Zakład Mikrobiologii i Immunologii Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie.

W latach 2006-2009 Szpital wykonał 652 zakończonych badań antygenów układu HLA u potencjalnych dawców szpiku za łączną kwotę 459,0 tys. zł (w 2010 r. nie zawarł umowy na wykonanie badań). Kalkulacje jednostkowego kosztu badania, określone w ofertach rzeczowo-finansowych skierowanych do Poltransplantu, zostały sporządzone niezgodnie z § 1 ust. 2 umów zawartych z Poltransplantem (nr nr: 9/II/2007 z 27.02.2007 r., 6/II/2008 z 29.01.2008 r. i 10/R/2009 z 16.02.2009 r.). W latach 2007-2008 uwzględniono w nich koszty pośrednie, a w latach 2007-2009 doliczono 10% zysku mimo, że tych pozycji kosztowych nie przewidziano w umowach jako koszty badań.

Wymienione umowy były również w całości realizowane przez Zakład Mikrobiologii, mimo że zleceniobiorcą umów zawartych z Poltransplantem był Szpital. Świadczyły o tym, faktury wystawiane przez Zakład, w których łączna wartość wykonanych badań przez Zakład odpowiadała wartości sprzedaży tych badań przez Szpital do Poltransplantu. Szpital płacił Zakładowi 100% ceny określonej w umowach zawartych z Poltransplantem, mimo że w § 1 ust. 2 umów określono, że koszty badań obejmowały także koszty badań lekarskich potencjalnego dawcy oraz ryczałt za dojazdy dawcy do miejsca badania, których Szpital nie poniósł realizując umowy.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o:

1. *Działanie komisji ds. orzekania o trwałym nieodwracalnym ustaniu czynności mózgu w składzie zgodnym z zarządzeniem Dyrektora Szpitala w tej sprawie.*
2. *Realizowanie umowy z Poltransplantem (Nr 2/II/2010 z dnia 19.02.2010 r.) zgodnie z postanowieniami § 2 pkt 6 lub zmianę treści umowy w zakresie umożliwiającym Szpitalowi jej wykonywanie.*

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Dyrektora o nadesłanie, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub o przyczynach niepodjęcia tych działań.

Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, przysługuje Panu Dyrektorowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się stosownie do art. 62 ust. 2 ustawy o NIK - od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie powyższych zastrzeżeń.